

LIBRIS

We know
books

Christian KRACHT (n. 1966), prozator elvețian de limbă germană, face parte din categoria scriitorilor-dandy, maștri ai rafinamentului și ai dezabuzării. A lucrat ca jurnalist la *Frankfurter Allgemeine Zeitung* și a fost corespondent în India pentru *Der Spiegel*. O vreme a locuit la Bangkok și Kathmandu, ca apoi să se stabilească la Buenos Aires, la Florența și, în cele din urmă, la Los Angeles. Călător profesionist, Kracht a escaladat în 2006 muntele Kilimanjaro; este autor al mai multor povestiri și reportaje de călătorie. Un fals roman de călătorie e și *1979*, publicat în 2001, după *Faserland* (debutul său fulminant din 1995, care l-a proiectat direct în rândul reprezentanților de frunte ai curentului *Popliteratur*) și înainte de *Ich werde hier sein im Sonnenschein und im Schatten* (2008) și *Imperium* (2012). Împreună cu soția lui, cineasta germană Frauke Finsterwalder, a scris scenariul filmului *Finsterworld* (2013).

Andrei ANASTASESCU este traducător literar. Studii de germanistică, neerlandistică și traducerea textului literar la Universitatea din București. Printre autorii traduși de el din germană se numără Walter Benjamin, Niklas Luhmann, Peter Sloterdijk și Jenny Erpenbeck. Din neerlandeză a tradus cărți de P.F. Thomése, Willem Jan Otten ș.a. Laureat al Bursei „Schritte”, acordate de Fundația S. Fischer (Germania), și al Bursei pentru Traducere „Looren” (Elveția).

La Editura Cartier au apărut, în traducerea lui, romanele lui Christian Kracht: *1979* (2013) și *Imperium* (2016).

CHRISTIAN KRACHT

Morții

roman

Traducere din germană de Andrei ANASTASESCU

CARTIER

LBRIS

We know
books

Partea întâi

序

Orașul Tokio nu mai cunoscuse de zeci de ani un mai atât de ploios; zi de zi, griul năclăit al cerului plumburiu se tot închisese, prefăcându-se într-un indigo adânc, adânc; aproape nimeni nu-și amintea să fi văzut vreodată asemenea mase catastrofale de apă. Nicio pălărie, niciun palton, niciun chimon, nicio uniformă nu mai stăteau cum trebuie; filele cărților, documentele, rulourile, hărțile începuseră să se onduleze. Undeva, un fluture nesăbuit și îndărătnic fusese surprins de șuvoaie în plin zbor și aruncat pe asfalt, ale cărui ochiuri de apă reflectau cu tenacitate, seara, firmele luminoase și lampioanele multicolore ale restaurantelor: lumină artificială, sfărâmată și porționată de răpăitul aritmic al nesfârșitelor averse.

Un tânăr și chipeș ofițer comisese o neregulă sau alta, motiv pentru care voia să se pedepsească singur în salonul unei case cu totul terne din vestul orașului.

Obiectivul camerei de filmat fusese introdus într-un orificiu din peretele încăperii vecine, orificiu vătuit cu fâșii de stofă, pentru ca zumzetul aparatului să nu perturbe scena sensibilă: ofițerul îngenuche, își deschise în stânga și-n dreapta jacheta albastră, localiză, cu degetele tremurându-i aproape imperceptibil și totuși deplasându-se cu precizie, punctul corect, apoi se înclină în față, căutând pe dibuite *tantō*-ul bine ascuțit și subțire ca un fir de păr, aflat pe o buturugă de santal. Rămase locului, ciuli urechile, sperând să mai audă o dată sunetul ploii, dar nu desluși decât un țârăit înfundat și mecanic venind din spatele peretelui.

Îndată ce vârful lucios al pumnalului creștă cingătoarea și, dedesubt, pielea fină, albă a pântecului, pe a cărui ușoară rotunjime jucau doar câteva fire negre de păr pubian, lama pătrunse prin țesutul moale, alunecând în măruntaiele bărbatului – și un jet de sânge țâșni într-o parte, spre caligrafia de o infinită delicatețe a *kakejiku*-ului. Ai fi zis că un artist, scoțându-și pensula cu o singură zvâcnire a încheieturii, ca plesnind din bici, ar fi zvârlit anume sângele roșu-aprins de-a curmezișul ruloului ce stătea atârnat în alcov, într-o aleasă simplitate.

Gemând de durere, muribundul se aplecă în față, aproape pierzându-și cunoștința, apoi, printr-o formidabilă efortare, se îndreptă la loc. Cu spatele drept, trase cuțitul (pe care-l avea înfipt în el) de-a latul corpului, de la stânga la dreapta, și ridică privirea, plimbând-o pe lângă orificiul prin care era filmat; în sfârșit, scuipe sânge încheșat într-o sclipitoare masă gelatinoasă, iar ochii-i îi rămaseră tulburi și goi. Potrivit instrucțiunilor, aparatul trebuia să filmeze în continuare.

Odată dezvoltat filmul, o copie a lui, învelită în celofan uleios, fu transportată cu grijă prin ploaie. Ultimele tramvaie treceau pe la unsprezece noaptea. Se luaseră măsuri în așa fel, încât copia să fie predată la timp, în condiții ireproșabile.

Regizorul de film Emil Năgeli, din Berna, ședea incomod, dar drept în interiorul șubredei carcase metalice a unui avion, mușcându-și și ciugulindu-și vârfulurile degetelor. Era primăvară. Ce i se mai umezea fruntea, cu câtă înfrigurare dădea ochii peste cap – crezând că simte apropierea unui dezastru iminent –, ce mai sugea și rodea! Iar în timp ce pielea i se inflama și i se înroșea de la presiunea dinților, nu contenea să-și închipuie că avionul avea să se sfârâme brusc pe cer, cu o străfulgerare de lumină.

Era îngrozitor; nu vedea nicio ieșire. Își curățâ lentilele rotunde ale ochelarilor și se sculă de pe scaun să meargă la toaletă – dar, ridicând capacul WC-ului, văzu prin gaură, spre groaza lui, vidul de dedesubt, așa că se răzgândi, își reluă locul în cabină, bătând darabana cu degetele vătămate pe pagina de titlu a unei reviste ilustrate și cerând, în cele din urmă, o băutură, care însă nu veni.

Năgeli călătorea de la Zürich spre noul Berlin, spleenul acelei nesigure, crispate și instabile națiuni germane. Sub el se perindau pădurile pestrice ale Turgoviei – preț de-o clipă, apăru scânteind și lacul Constanța –, apoi descoperi jos satele însingurate și pustii ale unei câmpii franconiene invadate de umbre. Avionul îl ducea tot mai spre nord, pe deasupra Dresdei – până când niște nori informi îi astupară din nou vederea.

Nu după mult timp începură manevrele de aterizare, cu zdrăngănit de tablă și zdruncinături; dintr-un motiv sau altul, fu înștiințat că avionul necesita reparații pe aeroportul central din Berlin, se defectase ceva la carcasa elicei. Își șterse

fruntea îmbrobonată cu capătul cravatei. Apoi i se aduse, în sfârșit, cu scuzele de rigoare, o ceașcă de cafea. Abia sorbind din băutură, privea pe hubloul albul impenetrabil.

Cu un an înainte îi murise tatăl. Ca și cum moartea bătrânului ar fi fost un prim semn al propriei lui vremelnicii, vârsta de mijloc își făcuse apariția pe nesimțite, peste noapte, cu toate văicărelile ei ascunse cuviincios și consumate în taină, cu toată acea continuă, purpurie compătimire de sine. Acum n-avea să mai urmeze decât ultima vârstă, epoca moșneagului, apoi nimic, afară de un vid ce-i părea cu totul grotesc lui Năgeli, motiv pentru care-și rodea cu îndârjire degetele, a căror piele se jupuia acum în șuvițe lăptoase, străvezii.

Acasă, în Elveția, visase adesea că ieșea noaptea, gol pușcă, în grădina lui troienită, se înclina pentru a face câteva exerciții de respirație, se lăsa pe vine și urmărea corbii ce se roteau deasupra lui, căutând apoi hrană prin zăpadă; pluteau grațios sub un cer plumburiu, fără niciun pic de conștiință de sine. În vis, nu băga de seamă nici frigul ce-i amorțea picioarele goale, nici troienele involburate cristaline, nici lacrima care cădea pe zăpadă.

Cineva striga *cut!*, iar un asistent pregătea gros-planul lacrimii, apropiindu-se de actor cu o pipetă. Năgeli rămânea pe vine, înghețându-și, pentru a spune așa, mimica. Simultan, făcea ochii mari, ca să-i fie mai ușor să plângă de la sine în caz că lacrima produsă artificial ar fi părut – cum se întâmpla adesea – prea teatrală.

În clipa aceea, Năgeli își dădea seama că se află atât în față, cât și în spatele aparatului de filmat, iar această dezbinare lăuntrică îi provoca un fior inuman, zguduitor. Atunci, de cele mai multe ori, se și trezea.

Emil Năgeli era un bărbat destul de arătos; în conversații, obișnuia să se încline puțin în față; era de o mare politețe, fără

să pară afectat; sprâncenele blonde, moi, dar nu lipsite de severitate, puneau în valoare un nas ascuțit de elvețian; era sensibil și alert, ca și cum sistemul nervos i s-ar fi extins dincolo de piele, motiv pentru care se înroșea repede; îl caracteriza un scepticism sănătos față de concepțiile prea rigide despre lume; deasupra bărbiei lui slabe se desenau niște buze moi de copil bosumflat; purta costume englezești din lână maro-închis, cu imprimeuri abia vizibile, costume ale căror pantaloni cam scurți erau răsfrânți în partea de jos; fuma țigări, uneori pipă, și nu-i plăcea băutura; privea, cu ochi albaștri spălăciți, la o lume plină de suferință și mister; pretindea că mâncarea lui preferată sunt ouăle răscoapte cu pâine țărănească, unt și felii de roșii, dar, în realitate, ingerarea hranei îi displăcea profund, îl plictisea, ba chiar îl dezgusta uneori, așa că semenii lui Năgeli aveau de suferit de pe urma proastei sale dispoziții, cauzate de un deficit de glucoză atunci când iarăși nu consumase decât cafea până la cină.

Lui Năgeli i se rărea părul blond-deschis, atât deasupra frunții, cât și în regiunea occipitală; începuse să-și pieptene într-o parte, de la tâmplă peste chelia tăgăduită astfel, o șuviță lungă; ca să-și ascundă bărbia dublă ce continua să i se moaie imperceptibil, își lăsase barbă mare, dar, dezamăgit fiind de rezultat, se grăbise s-o radă la loc; cearcănele vineții și pline de încrețituri din jurul ochilor, care, înainte, apăreau doar dimineața în oglindă, nu se mai micșorau acum nici peste zi; acuitatea vizuală i se diminuea tot mai mult – lucru evident când își scotea diverșii ochelari –, se instala neclaritatea, iar burta rotundă ca o lună plină, în vădit contrast cu trupul firav, nu și-o mai putea face nevăzută sugând-o cu strictete. Simțea o molesire atotcuprinzătoare, o flegmatizare a corpului, o melancolie crescândă și siderată în fața acestei provocări impertinente care este vremelnicia.

3.

Tatăl lui Năgeli fusese un bărbat pe care viața-l cam împuținase, zvelt, aproape delicat, purtând mereu cămăși de un rafinament desăvârșit; tocmai locul unde manșeta strâmtă îi curprindea încheietura, dezvelindu-i atât ceasul subțire de aur, cât și mâna îngustă, acoperită doar pe margine cu un foarte fin strat de păr, îi insufla micului Emil dorința vagă, mută, aproape sexuală ca într-o zi și mâna lui să odihnească, la fel de elegantă, pe fața de masă albă a unui restaurant de lux din Berna – expresie a unei forțe feline gata de atac, dar și a unei nobile rețineri.

Era aceeași mână care, după cum avea să-i povestească mama lui mai târziu, îl plesnise adesea pe când era copil mic pentru că refuzase să-și mănânce grișul cu lapte cam întărit și care, la micul dejun, azvârlise și dispozitivul pentru tăiat ouă fierte – cu ou cu tot – de perete, astfel că neconsolatul aparat căzuse cu un zăngănit metalic pe dalele roșii, iar oul, plesnind, lăsase pe perete o dezgustătoare pată portocalie, care avea să se vadă sau cel puțin să se ghicească acolo vreme de mulți ani.

Aceași mână însă îi apuca adesea, protector, propria-i mână când el și tatăl lui treceau strada la Berna, iar băiatul uitase să întoarcă privirea spre automobilele ce se apropiau vâjâind din stânga, automobile devenite, mai nou, omniprezente în Elveția; atunci, mâna-l trăgea înapoi pe trotuar, la adăpost de primejdie, îl liniștea, îl încălzea, îl ocrotea cu atingerea grijulie la care Emil jinduia atât de mult. Mâna asta,

pe care, aproape o jumătate de secol mai târziu, o strânsese într-un salon al clinicii evanghelice Elfenstein din capitală – salonul mortuar –, rușinându-se imediat de acest simulacru de intimitate finală...

Dar spre ce să-și îndrepte privirea *imawashii* – spre tavan, unde, oricum, convergea totul, sau drept înainte, spre șipca de lemn de deasupra patului, scaldată în lumină fluorescentă, de un verde înghețat, unde ar fi trebuit să fie prinse fotografiile comemorative și urări de însănătoșire? Sau – da, firește – să și-o îndrepte mai curând în jos, spre trecut, să-și dorească în sfârșit, fără glas și fără lamentări, întoarcerea poveștilor pe care le ascultase în copilărie, cea cu corbul și cu câinele negru, în timp ce stătea încolăcit ca într-o grotă sub pătura din blană de vulpe argintie a tatălui, pe patul părintesc, pipăindu-i cu mânuța degetul mare, atât de familiar, degetul de la mâna paternă?

Philip: așa-l numise tatăl lui toată viața. Vreme de patruzeci și cinci de ani, proiectase asupra-i această cruzime prost deghizată în umor, de parcă n-ar fi știut că pe fiul lui îl cheamă Emil, nu, de parcă n-ar fi vrut să știe; Philip, acest apelativ de fier, calm și înrobitor, cu accent pe primul *i*. Apoi, când pericolul cutărei pedepse, al cutărei sarcini neplăcute fusese înlăturat din sufletul copilului, al adolescentului, nu mai rămăsese, în fine, decât acest *Fi-di-bus* dragăstos, alinător, forma de alint a unui nume care nu era câtuși de puțin al lui.

Când tatăl lui se afla pe patul de moarte, iar Năgeli îl vedea viu pentru ultima oară, la Elfenstein, îl ridică la un moment dat cu grijă din așternut, vârându-și mâinile sub spatele lui, fără să știe dacă o asemenea manevră era permisă. Dar, în definitiv, bătrânul trăgea să moară! Ce putere i-ar fi interzis să-l ridice? Domnul doctor era acum ușor ca un fulg, cu

pielea îngrozitor de zbârcită pe spate și pe șezut, plină de pete vineții și gălbui la margini pentru că zăcuse prea mult.

Chipul lui atât de familiar era însă, pentru Emil, mai apropiat și mai scump decât orice pe lume (barba căruntă, pe care o lăsase să-i crească la mare, în Iutlanda, sub înțepătorii pini baltici, unde plecase în vilegiatură, și pe care, spre dezamăgirea copilului, și-o răsese la loc, ca fiul lui mai târziu; cele două enigmatice puncte albastre, unul în stânga, altul în dreapta, ca niște tatuaje, între ureche și obraz; urma unei răni cusute de mântuială în șanțulețul dintre buza de jos și bărbie); da, acest chip semăna acum cu pielea înăsprită, pergamentoasă a unei țestoase centenare. În stânga și-n dreapta, pornind de la urechi, moartea iminentă îi trăsese pielea înapoi, iar vorbele-i ieșeau *sotto voce* dintr-o dantură stricată, măcinată de culoarea obsidianului.

Și, în timp ce vântul șuiera la geam cu sinistră perseverență, îl întrebă pe Emil dacă nu notase cineva acolo, pe peretele evident gol din spatele lui, semne arabe, ba da, uite-acolo, Philip, băiatul meu, și dacă nu uitase de serviciul militar, și când avea să-l scoată din clinica asta nedemnă în care propriu-i fiu pusese să-l închidă, din motive de neînțeles pentru el, și, cel mai important lucru, de ce el, Philip, nu era dispus să-i facă unui bătrân pe moarte un hatâr mic de tot, ultimul, ca să zică așa – nu se poate să i-l refuze tocmai pe acesta.

Flutură din mâna tremurândă, cerându-i lui Philip să se apropie, să vină aproape de tot, ca să-și lipească buzele de urechea lui. Îi mărturisii chicotind că nu se mai spăla de mult pe dinți și că în ultimul an se hrănise doar cu ciocolată și lapte cald îndulcit cu zahăr, motiv pentru care cavitatea bucală i se găușea și-i fermenta – iar acum voia să-i șoptească ceva extrem de important, ceva definitiv.